

บทบาทของอาจารย์ในเทคโนโลยีในวิทยาลัยครูส่วนกลางของประเทศไทย

นางสาว เกลียวพันธ์ ขจรคตุงกิติ

003420

ศูนย์วิทยพัชร์พยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

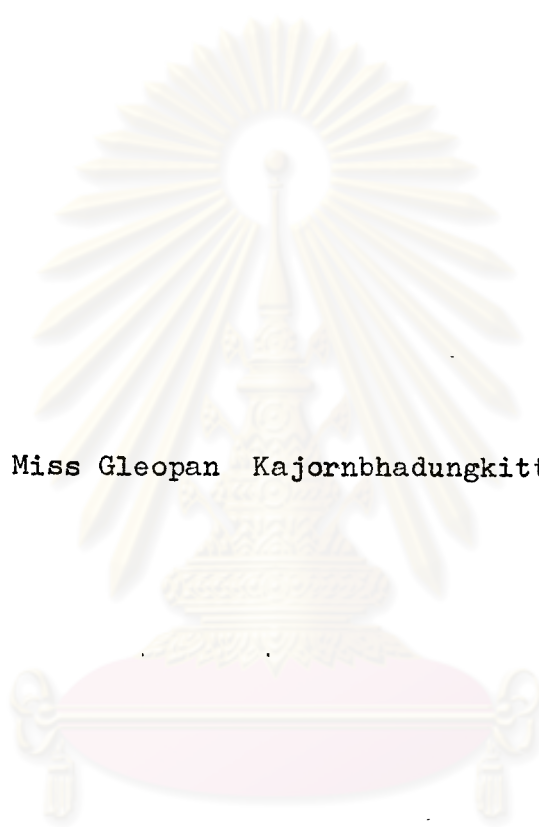
วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาคตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

แผนกวิชาบริหารการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2520

THE ROLE OF COLLEGE SUPERVISORS IN TEACHERS COLLEGES
IN BANGKOK METHOPOLIS

Miss Gleopan Kajornbhadungkitti

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education
Department of Educational Administration
Graduate School
Chulalongkorn University

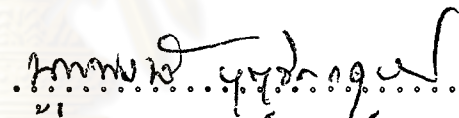
1977

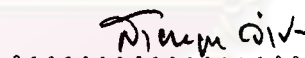
หัวข้อวิทยานิพนธ์ บทบาทของอาจารย์นิเทศก์ในวิทยาลัยครูส่วนกลางของประเทศไทย
โดย นางสาว เกดียวพันธ์ ขจรณุกิตติ
แผนกวิชา บริหารการศึกษ
อาจารย์ที่ปรึกษา ดร. สายหยุด จำปาทอง

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยนี้เป็น
ส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญามหาบัณฑิต

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร. วิศิษฐ์ ประจวบเหมาะ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นพพงษ์ บุญจิตราคุลย์)

..... กรรมการ
(อาจารย์ ดร. สายหยุด จำปาทอง)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อมรชัย ตันติเมธ)

..... กรรมการ
(อาจารย์ ดร. บุญมี เฌรขอด)

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หัวข้อวิทยานิพนธ์ บทบาทของอาจารย์นิเทศก์ในวิทยาลัยครูส่วนกลางของประเทศไทย
ชื่อนิสิต นางสาว เกลียวพันธ์ ขจรคณิกิตติ
อาจารย์ที่ปรึกษา คร. สายหยุด จำปาทอง
แผนกวิชา บริหารการศึกษา
ปีการศึกษา 2520

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาหน้าที่และความรับผิดชอบของอาจารย์นิเทศก์ในโครงการฝึกสอนของวิทยาลัยครู
2. เพื่อศึกษาโครงสร้างและการจัดดำเนินการนิเทศการฝึกสอนในวิทยาลัยครู
3. เพื่อศึกษาองค์ประกอบที่ส่งเสริมการนิเทศการฝึกสอนในวิทยาลัยครู

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ บุคคล 3 กลุ่มจากวิทยาลัยครูในส่วนกลางทั้ง 7 แห่งคือ ผู้บริหารจำนวน 209 คน อาจารย์นิเทศก์ประจำภาคการฝึกสอนที่ 3 ปีการศึกษา 2519 จำนวน 174 คน และกลุ่มตัวอย่างนักศึกษาฝึกสอนประจำภาคการฝึกสอนที่ 2 ปีการศึกษา 2519 จำนวน 265 คน รวมประชากรทั้งสิ้น 628 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถามแบบเลือกตอบ และแบบมาตราส่วนประมาณค่าจำนวน 80 ข้อ ตามความเห็นในเนื้อหา 4 ส่วนคือ คุณลักษณะของอาจารย์นิเทศก์ บทบาทหน้าที่ของอาจารย์นิเทศก์ โครงสร้างและการจัดดำเนินการนิเทศการฝึกสอน และองค์ประกอบที่ส่งเสริมการนิเทศการฝึกสอน โดยส่งแบบสอบถามทั้งสิ้น 628 ฉบับ และรับคืนใช้ในการวิเคราะห์จริง 542 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 86.30

การวิเคราะห์ข้อมูล วิเคราะห์โดยหาตัวร้อยละ ค่าตัวกลาง ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าอัตราส่วนวิกฤต

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. อาจารย์นิเทศก์ควร เป็นผู้ที่มีความรับผิดชอบสูง มีอารมณ์มั่นคงหนักแน่น มีมนุษยสัมพันธ์ดี
2. อาจารย์นิเทศก์ควรมีประสบการณ์การสอนในโรงเรียนประถมศึกษาศึกษามาก่อน และผ่านการสอนในวิทยาลัยครู อย่างน้อยเป็นเวลา 3 ปี
3. อาจารย์นิเทศก์ควรร่วมปรึกษารัฐมนตรีหรือครูใหญ่ ครูพี่เลี้ยง ในการแก้ปัญหาของนักศึกษาฝึกสอน
4. อาจารย์นิเทศก์ควรดำเนินการให้ภาควิชาต่าง ๆ ได้ช่วยเหลือทางวิชาการแก่นักศึกษาฝึกสอน
5. อาจารย์นิเทศก์ควรสั่ง เกณฑ์การสอนของนักศึกษาฝึกสอนร่วมกับครูพี่เลี้ยง
6. อาจารย์นิเทศก์ควรจัดให้นักศึกษาได้สั่ง เกณฑ์การสอนซึ่งกันและกัน
7. อาจารย์นิเทศก์ควรมีส่วนร่วมในการวางแผนการสอนร่วมกับนักศึกษาฝึกสอน
8. หน่วยฝึกสอนควรมีฐานะเป็นภาควิชาหนึ่งในคณะวิชาครุศาสตร์
9. ควรกำหนดให้อาจารย์นิเทศก์ เป็นอาจารย์นิเทศก์เต็มเวลา
10. อาจารย์นิเทศก์ ควร สั่ง เกณฑ์การสอนของนักศึกษาฝึกสอน 3-5 ครั้ง ในแต่ละภาคการฝึกสอน
11. ควรจัดให้มีการประชุมปฏิบัติการด้านการสอนระหว่างอาจารย์นิเทศก์กับครูพี่เลี้ยง
12. การจัดให้มีบริการของศูนย์วัสดุอุปกรณ์ และการจัดคู่มือการฝึกสอนแก่นักศึกษาฝึกสอน มีความสำคัญยิ่งในการ เตรียมนักศึกษาฝึกสอน

13. การจัดสัมมนาอาจารย์นิเทศก์ในสถานวิธีสอนและการนิเทศการสอน มีความจำเป็นอย่างยิ่งในการ เตรียมอาจารย์นิเทศก์ก่อนออกปฏิบัติการนิเทศ
14. ฝ่ายฝึกสอนควรมีการติดตามผลการปฏิบัติงานของอาจารย์นิเทศก์
15. การจัดยานพาหนะให้เพียงพอและสะดวกแก่การนิเทศ มีความสำคัญอย่างยิ่ง
16. การเลือกเฟ้นสรรหาอาจารย์นิเทศก์มีความสำคัญ
17. การจัดให้นักศึกษาได้เรียนวิชาที่จำเป็นต่อการฝึกสอนก่อนออกทำการฝึกสอน มีความสำคัญ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

13. การจัดสัมมนาอาจารย์นิเทศก์ในก้านวิธีสอนและการนิเทศการสอน มีความจำเป็นอย่างยิ่งในการ เตรียมอาจารย์นิเทศก์ก่อนออกปฏิบัติการณ์ิเทศ
14. ฝ่ายฝึกสอนควรมีการติดตามผลการปฏิบัติงานของอาจารย์นิเทศก์
15. การจัดยานพาหนะให้เพียงพอและสะดวกแก่การนิเทศ มีความสำคัญอย่างยิ่ง
16. การเลือกเฟ้นสรรหาอาจารย์นิเทศก์มีความสำคัญ
17. การจัดให้นักศึกษาได้เรียนวิชาที่จำเป็นต่อการฝึกสอนก่อนออกทำการฝึกสอน มีความสำคัญ

คุนยวิทยทรพยากร
จุพาลงกรณมหาวิทยาฬย

Thesis Title The Role of College Supervisors in Teachers' Colleges in Bangkok Metropolis

Name Miss Gleopan Kajornbhadungkitti

Thesis Advisor Dr. Saiyut Champatong

Department Educational Administration

Academic Year 1977

ABSTRACTS

The Purpose of the Study:

This study was designed to determine the role and responsibilities of college supervisors, the structure and organizational operation of the program of student teaching, and factors that influence the supervision of student teaching in teachers colleges in Bangkok Metropolis.

Methods and Procedures:

The sample in this study represented 3 groups of population from 7 teachers colleges in Bangkok Metropolis: 209 college administrators, 174 college supervisors during the third quarter in 1976, and 265 student teachers during the second quarter in 1976; 628 in total constituted the sample.

The instrument used in gathering data for this study was in the form of questionnaire. The questionnaire consisted of four

parts: status of the college supervisors; role and responsibilities of the college supervisors; structure and management of the student teaching program, and factors influencing the student teaching program. Out of 628 questionnaires distributed, 542 copies or 86.30 percent were returned.

The data obtained were analysed by means of percentage, mean, standard deviation, and z-test.

Results of the Study:

Significant finding can be summarized as follows :-

1. College supervisors should be highly responsible and emotionally mature persons with good human relationship.
2. College supervisors should have had teaching experience in the elementary school and have taught in the teachers colleges for at least 3 years.
3. College supervisors should have consultation with principals and cooperating teachers in solving any problems of the student teachers.
4. College supervisors should arrange with various academic department in the teachers college in helping the student teachers on any academic problems.
5. College supervisors should observe student teachers teaching together with the cooperating teachers.
6. College supervisors should make a schedule for the student teachers to observe one another's practice teaching.
7. College supervisors should help student teachers in planning lessons.

8. The present student-teaching office should be established as a department in the Faculty of Education.

9. College supervisors should be assigned full time.

10. College supervisors should regularly observe student teachers' teaching 3-5 times during the student teaching period.

11. Workshops on teaching methods should be periodically held for college supervisors and cooperating teachers.

12. Services from the audio-visual center and provision of handbooks of student teaching should be made available in the course of preparing student teachers.

13. Seminars on supervision of student teaching were considered necessary in preparing college supervisors prior to actual field work.

14. A follow-up of the college supervisors' work should be made by the student-teaching office.

15. Transportation facilities for college supervisors are crucial for the effective supervision.

16. Careful selection of college supervisors is essential.

17. Prerequisite courses should be offered to the student teachers before their practice teaching.

กิติกรรมประกาศ

การวิจัยครั้งนี้สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาของ ดร.สายหยุด จำปาทอง อาจารย์ผู้ควบคุมการวิจัย ที่ได้ให้คำแนะนำปรึกษาในการแก้ไขข้อบกพร่องอย่างใกล้ชิด มาโดยตลอด ผู้วิจัยขอขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ ที่นี้ และผู้วิจัยขอขอบพระคุณ ดร.บุญมี เฌรยอด เป็นอย่างยิ่งที่ได้ความกรุณาในการให้คำแนะนำปรึกษาในระเบียบวิธีทางสถิติอย่างดียิ่ง

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ ดร.อรสา คิสสระ และ ดร.อตุตโท เจ.ชิปลา ที่ได้กรุณาให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแบบสอบถาม พร้อมกันนี้ผู้วิจัยขอขอบพระคุณของ อาจารย์ ปลอบ เพชรเกษม อาจารย์เยาวลักษณ์ ลีละชาติ อาจารย์เจริญใจ บุญทัต อาจารย์อัจนรา คณิตศาสตร์ อาจารย์เสริมวิทย์ ศุกเมธี อาจารย์ประยูร ทรงศิลป์ อาจารย์สุนทร บำเรอราช และ อาจารย์กำโชค เผือกสุวรรณ เป็นอย่างยิ่งที่ได้ความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมแบบสอบถามแก่ผู้วิจัย จึงขอขอบพระคุณมา ณ ที่นี้ด้วย นอกจากนี้ผู้วิจัยตระหนักดีว่า การวิจัยนี้สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาของทุกท่านที่ได้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม จึงขอขอบพระคุณทุกท่านในโอกาสนี้อีกครั้งหนึ่ง

ท่านนี้ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณบุคคลอื่น ๆ ที่ไม่ได้กล่าวในที่นี้ แต่มีส่วนสนับสนุน และให้ความช่วยเหลือผู้วิจัยด้วยประการต่าง ๆ อีกมากไว้ ณ ที่นี้ด้วย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เกลียวพันธ์ ขจรตุงกิติ

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ช
กิติกรรมประกาศ	ญ
รายการตารางประกอบ	ฐ
บทที่	
1 บทนำ	1
ความเป็นมาของปัญหา	1
วัตถุประสงค์การวิจัย	11
ขอบเขตการวิจัย	11
ขอทดลองเบื้องต้น	12
ประโยชน์ที่ได้จากการวิจัย	13
ความหมายของคำบางคำที่ใช้ในการวิจัย	13
วิธีดำเนินการวิจัย	14
ลำดับขั้นการเสนอขอมูล	15
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	16
ความมุ่งหมายของการฝึกสอน	17
แนวความคิดการจัดดำเนินโครงการฝึกสอนที่ดี	20
งานวิจัยเกี่ยวกับการจัดดำเนินการฝึกสอน	27
แนวความคิดเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของอาจารย์นิเทศก์	<u>35</u>
แนวความคิดเกี่ยวกับคุณสมบัติของอาจารย์นิเทศก์	45
งานวิจัยเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของอาจารย์นิเทศก์	47
3 วิธีดำเนินการวิจัยและการเก็บขอมูล	62
ประชากรที่ใช้ในการวิจัย	62

	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	63
	การเก็บรวบรวมข้อมูล	64
	การวิเคราะห์ข้อมูล	67
	สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	68
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	70
	สถานการณ์ของผู้ตอบแบบสอบถาม	71
	ความเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะของอาจารย์นิเทศก์	81
	ความเห็นเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของอาจารย์นิเทศก์	97
	ความเห็นเกี่ยวกับการจัดตำแหน่งการนิเทศการฝึกสอน	121
	ความเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบที่ส่งเสริมการนิเทศการฝึกสอน	140
5	สรุปผลการวิจัย อภิปราย และขอเสนอแนะ	144
	ความมุ่งหมายของการวิจัย	144
	วิธีดำเนินการวิจัย	144
	สรุปผลการวิจัย	145
	อภิปรายผลการวิจัย	149
	ขอเสนอแนะ	159
	บรรณานุกรม	163
	ภาคผนวก	169
	ประวัติการศึกษา	188

รายการตารางประกอบ

ตารางที่	หน้า
1 จำนวนแบบสอบถามในการวิจัย	66
2 ข้อมูลส่วนตัวของนักศึกษาฝึกสอน	71
3-6 ข้อมูลส่วนตัวของผู้บริหาร	72
7-15 ข้อมูลส่วนตัวของอาจารย์นิเทศก์	75
16 ความเห็นเกี่ยวกับช่วงอายุที่เหมาะสมสำหรับเป็นอาจารย์นิเทศก์ ...	81
17 ความเห็นเกี่ยวกับระดับการศึกษาที่เหมาะสมสำหรับอาจารย์นิเทศก์	83
18 ความเห็นเกี่ยวกับประสบการณ์การศึกษอบรมของอาจารย์นิเทศก์	84
19 ความเห็นเกี่ยวกับระยะเวลาในการสอนในวิทยาลัยครูของอาจารย์ นิเทศก์ก่อนออกทำการนิเทศ	85
20 ความเห็นเกี่ยวกับความสำคัญของประสบการณ์การสอนในโรงเรียน ประถมของอาจารย์นิเทศก์	86
21 ลำดับความสำคัญในลักษณะนิสัยของอาจารย์นิเทศก์	87
22 เปรียบเทียบความเห็นของประชากรระหว่างกลุ่มเกี่ยวกับการลำดับ ความสำคัญลักษณะนิสัยของอาจารย์นิเทศก์	88
23 ลำดับความสำคัญในลักษณะทางอารมณ์ของอาจารย์นิเทศก์	90
24 เปรียบเทียบความเห็นของประชากรระหว่างกลุ่มเกี่ยวกับการลำดับ ความสำคัญลักษณะทางอารมณ์ของอาจารย์นิเทศก์	91
25 ลำดับความสำคัญในความสามารถของอาจารย์นิเทศก์	93
26 เปรียบเทียบความเห็นของประชากรระหว่างกลุ่มเกี่ยวกับการลำดับ ความสำคัญในความสามารถของอาจารย์นิเทศก์	94
27 ความเห็นเกี่ยวกับบทบาทอาจารย์นิเทศก์คานการนิเทศศึกษ ฝึกสอน	97
28 ความเห็นเกี่ยวกับบทบาทอาจารย์นิเทศก์คานวิชาการ	99

ตารางที่ ๑

หน้า

29	ความเห็นเกี่ยวกับบทบาทอาจารย์นิเทศก์ด้านประชาสัมพันธ์ ...	101
30	ความเห็นเกี่ยวกับบทบาทอาจารย์นิเทศก์ด้านประสานงาน	103
31	ความเห็นเกี่ยวกับบทบาทอาจารย์นิเทศก์ด้านบริการ	105
32	ความเห็นเกี่ยวกับบทบาทอาจารย์นิเทศก์ด้านสวัสดิการ	107
33	เปรียบเทียบความแตกต่างของความเห็นในบทบาทอาจารย์นิเทศก์ ด้านกานนิเทศน์ศึกษาฝึกสอน	109
34	เปรียบเทียบความแตกต่างของความเห็นในบทบาทอาจารย์นิเทศก์ ด้านวิชาการ	111
35	เปรียบเทียบความแตกต่างของความเห็นในบทบาทอาจารย์นิเทศก์ ด้านประชาสัมพันธ์	113
36	เปรียบเทียบความแตกต่างของความเห็นในบทบาทอาจารย์นิเทศก์ ด้านประสานงาน	115
37	เปรียบเทียบความแตกต่างของความเห็นในบทบาทอาจารย์นิเทศก์ ด้านบริการ	118
38	เปรียบเทียบความแตกต่างของความเห็นในบทบาทอาจารย์นิเทศก์ ด้านสวัสดิการ	120
39	ความเห็นเกี่ยวกับสถานภาพของโครงการฝึกสอน	121
40	ความเห็นเกี่ยวกับความสำคัญของเจ้าหน้าที่ธุรการประจำโครงการ ฝึกสอน	122
41	ความเห็นเกี่ยวกับแนวการจัดหาอาจารย์นิเทศก์	123
42	ความเห็นเกี่ยวกับการจัดแบ่งความรับผิดชอบของอาจารย์นิเทศก์	124
43	ความเห็นเกี่ยวกับระยะเวลาในการทำหน้าที่เป็นอาจารย์นิเทศก์	125
44	ความเห็นเกี่ยวกับรูปแบบการนิเทศของอาจารย์นิเทศก์	126
45	ความเห็นเกี่ยวกับขนาดของนักศึกษาในความรับผิดชอบของ อาจารย์นิเทศก์	127

46	ความเห็นเกี่ยวกับความถี่ในการสังเกตการสอนของนักศึกษาฝึกสอน	128
47	ความเห็นเกี่ยวกับความถี่ในการสัมมนานักศึกษาฝึกสอนในแต่ละภาคการฝึกสอน	129
48	ความเห็นเกี่ยวกับรูปแบบการจัดสัมมนานักศึกษาฝึกสอน	130
49	ความเห็นเกี่ยวกับความถี่ในการจัดสัมมนาระหว่างครูใหญ่ ครูพี่เลี้ยง และอาจารย์นิเทศก์	131
50	ความเห็นเกี่ยวกับความสำคัญในการจัดประชุมปฏิบัติการด้านการสอนระหว่างอาจารย์นิเทศก์กับครูพี่เลี้ยง	132
51	ความเห็นเกี่ยวกับการเตรียมนักศึกษาฝึกสอน	133
52	ความเห็นเกี่ยวกับการเตรียมอาจารย์นิเทศก์	135
53	ความเห็นเกี่ยวกับการติดตามผลการปฏิบัติงานของอาจารย์นิเทศก์	136
54	เปรียบเทียบความแตกต่างของความเห็นในการเตรียมนักศึกษาฝึกสอน	137
55	เปรียบเทียบความแตกต่างของความเห็นในการเตรียมอาจารย์นิเทศก์	138
56	เปรียบเทียบความแตกต่างของความเห็นในการติดตามผลการปฏิบัติงานของอาจารย์นิเทศก์	139
57	ความเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบค่านบริหารที่ส่งเสริมการนิเทศการฝึกสอน	140
58	ความเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบค่านวิชาการที่ส่งเสริมการนิเทศการฝึกสอน	141
59	เปรียบเทียบความแตกต่างของความเห็นในองค์ประกอบค่านบริหารที่ส่งเสริมการนิเทศการฝึกสอน	142
60	เปรียบเทียบความแตกต่างของความเห็นในองค์ประกอบค่านวิชาการที่ส่งเสริมการนิเทศการฝึกสอน	143